

fost rezolvat.

13. În opinia Adunării, nu este posibilă o soluționare a conflictului din Ucraina fără deplina participare și voință politică a Federației Ruse. Prin urmare, Federația Rusă trebuie să se angajeze într-un dialog semnificativ cu Adunarea pe această temă, precum și cu privire la onorarea obligațiilor și angajamentelor sale față de Consiliul Europei. Adunarea subliniază însă că un astfel de dialog poate avea loc numai dacă autoritățile ruse sunt dispuse să participe, cu bună-credință și fără condiții prealabile, într-un dialog constructiv și deschis cu Adunarea, inclusiv cu privire la acele aspecte privite diferit de către Adunare și Rusia. Deși, spre regretul Adunării, oferta sa de dialog din Rezoluția 1990 (2014) a fost respinsă inițial de Duma de stat, au existat semnale clare că Duma este acum dispusă să se angajeze într-un astfel de dialog constructiv cu Adunarea Parlamentară

14. Pentru a încuraja dialogul cu Federația Rusă, Adunarea decide pentru moment să ratifice acreditarea delegației Ruse. Dar, în același timp, ca o expresie clară a condamnării încălcărilor grave ale dreptului internațional în ceea ce privește Ucraina de către Federația Rusă, inclusiv a Statutului Consiliului Europei și a angajamentelor de aderare ale Rusiei la această organizație, Adunarea decide să suspende următoarele drepturi ale delegației ruse pe durata sesiunii din 2015 a Adunării:

14.1 dreptul de a fi numit raportor;

14.2 dreptul de a fi membru al unei comisii *ad-hoc* pentru observarea alegerilor;

14.3. dreptul de a reprezenta Adunarea în cadrul organismelor Consiliului Europei, precum și în cadrul instituțiilor și organizațiilor externe, atât în mod instituțional, cât și ocazional.

15. În plus față de sancțiunile menționate în paragrafele 14.1-14.3, Adunarea decide să suspende dreptul de vot și dreptul de a fi reprezentat ale delegației ruse în Biroul Adunării, în Comisia Prezidențială și în Comisia Permanentă. Dar decide să rediscute această problemă, în vederea restabilirii acestor două drepturi la sesiunea sa din aprilie 2015 dacă Rusia face progrese importante și măsurabile în direcția implementării cererilor Adunării formulate în prezenta Rezoluție în paragrafele 4.1-4.4, 5.1-5.3, 7.1-7.9, 11 și 12.1-12.4; și cooperează pe deplin cu grupul de lucru menționat în paragraful 17 din prezenta Rezoluție.

16. Adunarea decide anularea acreditării delegației ruse la sesiunea sa din iunie 2015 în cazul în care nu se face niciun progres în ceea ce privește implementarea Protocolului și Memorandumului de la Minsk, precum și a cererilor și recomandărilor Adunării exprimate în prezenta Rezoluție, în special privind retragerea imediată a trupelor militare ruse din estul Ucrainei.

17. Adunarea invită Biroul Adunării să ia în considerare crearea, cu acordul parlamentelor în cauză, a unui grup de lucru special cu participarea președinților Dumei de stat a Rusiei și Verkhovna Rada ucrainiene, sau a reprezentanților acestora, care să contribuie la realizarea tuturor propunerilor făcute în această Rezoluție și să formuleze măsuri suplimentare ce pot fi luate de Adunarea Parlamentară în sprijinul implementării Protocolului de la Minsk.

*Liviu-Alexandru VIOREL**

Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului – martie 2019 – iunie 2019 –

Libertatea de exprimare

Art. 10 din Convenție

Hotărârea din 12 februarie 2019 (comunicată în scris la 14.03.2019)

Campion c. Franței

Situația de fapt

Reclamantul, Marcel Adrien Campion, este un cetățean francez a cărui profesie implică deținerea de parcuri de distracție.

În anii 1990, domnul Campion s-a întâlnit cu domnul Strauss-Kahn (cunoscut sub numele de «DSK»), care avea, la acea vreme, calitatea de primar al orașului Sarcelles, deputat pentru Val d'Oise și președintele Comisiei pentru Finanțe a Adunării Naționale, pentru a discuta preluarea unui parc de distracții în zona Val d'Oise.

Ulterior, în urma unui proces intens mediatizat în legătură cu domnul Strauss-Kahn din New York în 2011, domnul Campion a fost intervievat de un jurnalist din revista VSD. Titlul interviului era „DSK și banii. Totul este dezvăluit. DSK a vrut să-i dau 5 milioane de franci”, iar subtitlul „Marcel Campion i-a cerut ajutorul politicianului pentru preluarea unui parc de distracții: dar nu a funcționat...”.

La data de 9 februarie 2012, domnul Strauss-Kahn a depus o plângere penală pentru comiterea infracțiunii de defăimare, participând la procedură în calitate de parte civilă împotriva directorului revistei, a jurnalistului și a domnului Campion.

Printr-o hotărâre din 21 martie 2014, instanța a stabilit că cei trei se fac vinovați de săvârșirea infracțiunii de defăimare, primul în calitate de autor și ceilalți în calitate de complici. Ei au fost amendați cu câte 2.000 de euro, condamnarea a fost suspendată pentru domnul Campion, care a fost obligat să plătească despăgubiri. Instanța a constatat că domnul Campion nu a putut furniza dovezi care să susțină comentariile pe care le-a făcut public. Niciun martor direct sau indirect nu a putut confirma comentariile atribuite domnului Strauss-Kahn. În ceea ce privește jurnalistul, instanța a constatat că a achiesat la afirmațiile defăimătoare ale domnului Campion, încălcându-și astfel obligația de a efectua o anchetă serioasă.

Curtea de Apel a confirmat hotărârea primei instanțe, reținând necontestarea de către reclamant a naturii defăimătoare a comentariilor, dar și faptul că reclamantul nu și-a dovedit afirmațiile făcute. Această instanță a adăugat că martorii nu au făcut decât să

* *Doctorand, Facultatea de Drept a Universității București*

Email: liviu.viorel@ymail.com

Manuscris primit la data de 30.iunie.2019.

confirme afirmațiile domnului Campion, fără a le valida și autenticitatea. Curtea de Casație a constatat că aceste observații nu au avut nicio bază factuală.

Articolul 10

Curtea a constatat că afirmațiile de natură ofensatoare au constat în acuzația că domnul Strauss-Kahn ar fi solicitat plata unei sume considerabile de bani în schimbul ajutorului său pentru preluarea unui parc de distracții. Instanța europeană a considerat că aceasta a fost o afirmație factuală a cărei veridicitate trebuia dovedită.

În opinia instanței europene, cu cât este mai gravă afirmația, cu atât baza factuală trebuie să fie mai solidă.

Curtea a observat – întocmai ca și instanțele naționale – că, dând detalii despre luarea de mită și atribuindu-i această faptă unei anumite persoane, domnul Campion ar fi trebuit să se aștepte să i se solicite să prezinte materiale care să confirme alegațiile sale. Deși au ținut seama de faptul că reclamantul nu era un profesionist în domeniul media, instanțele judecătorești naționale au constatat că nu a reușit să prezinte vreun material care să-i justifice remarcile defăimătoare.

Curtea a constatat că, solicitând reclamantului să furnizeze materiale confirmând afirmațiile sale – care erau deosebit de grave – instanțele franceze nu și-au depășit marja de apreciere.

În cele din urmă, Curtea nu a considerat că sancțiunile judiciare dispuse ar fi fost excesive ori că ar fi avut efectul inducerii unei stări de frică. Reclamantul a primit o pedeapsă cu suspendarea constând în plata unei amenzi în cuantum de 2.000 de euro (EUR) și a fost obligat să plătească 1.500 de euro cu titlu de daune, împreună cu directorul de publicare și jurnalistul.

Ingerința în dreptul domnului Campion la libertatea de exprimare era, prin urmare, necesară într-o societate democratică pentru a proteja reputația celorlalți. Cererea a fost astfel respinsă ca inadmisibilă.

Interzicerea tratamentelor inumane ori degradante; dreptul la un proces echitabil; dreptul la un remediu efectiv; obligația de a furniza facilitățile pentru analiza cauzei; executarea hotărârilor Curții

Art. 3; art. 6 § 1; art. 13; art. 38; art. 46 din Convenție

Hotărârea din 9 aprilie 2019

Tomov și alții c. Rusiei

Situația de fapt

Reclamanții, Aleksey Tomov, Yuliya Punegova, Natalya Kostromina, Yevgheniy Rakov, Dmitriy Vasilyev, Nikolay Roshka, Nikita Barinov sunt cetățeni ruși care s-au

născut în 1966, 1985, 1978, 1969, 1958, 1965, respectiv 1990.

Pe durata executării condamnărilor acestora, domnul Tomov, domnul Vasilyev, domnul Roshka și domnul Barinov au fost transportați pe distanțe lungi atât pe șosele, cât și pe căi ferate. Au fost duși în locuri de detenție situate la distanțe între 900 și 2.200 de kilometri. Transportul feroviar a inclus cel puțin o ședere de o noapte, numărul deținuților au depășit numărul de locuri de dormit și astfel au fost privați de odihna de noapte.

Trei dintre solicitanții care au avut parte de cea mai îndelungată călătorie au avut dreptul la numai două vizite la toaletă și trei oale de apă pe zi și, la un moment dat, au rămas vreme de aproximativ 15 ore la temperaturi sub zero grade, fără încălzire, în timp ce trenul se afla în staționare.

Atunci când au fost transferate pe durata detenției cu camionul, doamna Punegova și doamna Kostromina au fost nevoite să călătorească într-o cabină de un deținut, cunoscută sub denumirea de „stakan”, în esență o cutie metalică solidă de 65 cm și 50 cm, cu un singur loc înăuntru. Ele au fost izolate în această cutie pentru că erau femei: în conformitate cu reglementările relevante, anumite categorii de deținuți calificați ca fiind vulnerabili, cum ar fi femeile deținute sau foștii ofițeri de poliție trebuiau să fie transportați separat.

Doamna Punegova s-a plâns de faptul că aerul cald din unitatea de încălzire din culoarul central al caminonului nu a ajuns în cabina sa care era închisă de o ușă metalică solidă și că a suferit din această cauză în timpul iernii.

Doamna Kostromina care suferă de obezitate cauzată de diabet a trebuit să efectueze cel puțin șapte călătorii într-o cabină de tip „stakan” pe care a fost nevoită să o împartă cu o altă deținută. Fiecare călătorie a durat o oră până la două ore.

În februarie 2011, domnul Rakov a fost transferat la Vladivostok, la 200 de kilometri distanță de locul unde își executa condamnarea. El s-a plâns diferitelor autorități și instanțelor judecătorești cu privire la condițiile pe care a fost forțat să le îndure cu prilejul acelei călătorii, însă instanțele au respins cererile sale fără să îl asculte, pe el sau pe reprezentantul său.

Domnul Rakov, precum și doi dintre ceilalți reclamanți au contestat, fără succes, și standardele stabilite de Ministerul Justiției și Ministerul de Interne pentru transportul deținuților. Curtea Supremă de Justiție a Rusiei a respins plângerile privind supraaglomerarea, decurgând din depășirea numărului maxim de deținuți permis în vagoanele de tren, socotind că aceste condiții erau conforme reglementărilor interne și, oricum, nu au condus la răni fizice.

Motivarea și soluția Curții

Articolul 3

Curtea a avut o abordare cuprinzătoare a cauzelor referitoare la transportul deținuților și s-a concentrat asupra condițiilor reale de transfer și asupra consecințelor acestora asupra reclamanților.

Ea a reamintit că prezumția de încălcare a Convenției ar apărea atunci când deținuții sunt transportați în vagoane cu mai puțin de 0,5 metri pătrați de spațiu pentru o persoană. Este irelevant dacă înghesuiala a fost rezultatul unei planificări defectuoase sau al unei

decizii luate de un paznic de a înghesui prea mulți deținuți într-un singur vehicul. O astfel de prezumție ar putea fi răsturnată numai în ipoteza transferurilor scurte sau ocazionale.

Privarea de somn, încălzirea sau ventilația inadecvată, tavanele joase care îi constrâng pe deținuți să se aplece, îndeosebi în cabinele cu prizonieri unici și accesul limitat la apă, alimente și toalete în timpul călătoriilor lungi constituie factori agravanți.

Având în vedere această abordare, Curtea a examinat situațiile individuale ale celor șase solicitanți.

Acesta a constatat că domnii Tomov, Vasilyev, Roshka și Barinov au fost privați de una sau mai multe nopți consecutive de odihnă în timpul călătoriilor pe calea ferată, din cauza unor locuri de dormit insuficiente, care în sine constituiau un tratament inuman și degradant. Situația lor a fost mai gravă pentru că au fost închiși peste noapte într-un compartiment neîncălzit la temperaturi sub zero grade, având acces limitat la apă și toalete și au fost transportați în camioane supraaglomerate imediat înainte sau după călătoriile cu trenul.

Instanța de la Strasbourg a considerat că cele două reclamanțe – i.e. doamna Punegova și doamna Kostromina –, au fost silite să îndure condiții de transport deosebit de dure. Ofițerii care le-au escortat au urmat regulamentele care impuneau segregarea sexelor când le puneau în cabina „stakan”, acest lucru fiind în detrimentul bunăstării acestora și al respectului pentru demnitatea umană.

Doamna Kostromina, care a suferit de obezitate, a trebuit să petreacă în mod obișnuit până la două ore în spațiul închis al unui „stakan”, cu o altă femeie, în lunile calde de vară fără ventilație.

Doamna Punegova a fost supusă unui număr de 10 transferuri într-un „stakan” fără încălzire în perioada temperaturilor scăzute ale lunilor de iarnă în care a avut loc procesul.

Curtea a constatat, pe de altă parte, că doamna Punegova nu a fost transferată de mai multe ori în timpul perioadei premergătoare procesului de detenție, iar transferurile au fost uneori scurte, de trei minute, circumstanțe de natură a răsturna prezumția de încălcare a articolului 3 din cauza spațiului personal limitat.

Se pare că niciun funcționar nu a urmărit să provoace dificultăți sau suferințe reclamanților. Cu toate acestea, din cauza condițiilor de transfer, reclamanții au fost supuși unor suferințe de o intensitate care depășea nivelul inevitabil al suferinței inerente detenției, care le-au subminat demnitatea umană și care se impun a fi caracterizate drept „inumane și degradante”, încălcând astfel articolul 3. Această încălcare a provenit, în principal, din reglementările interne care nu au lăsat loc pentru o evaluare individuală a situației fiecărui solicitant.

Articolul 13

Curtea a constatat că nu au existat remedii efective care să le ofere reclamanților o perspectivă rezonabilă de reușită în sistemul de drept rus în ceea ce privește condițiile de transport al deținuților. Prin urmare, instanța europeană nu a fost pregătită să-și schimbe poziția exprimată cu prilejul examinării mai multor cauze anterioare, unde a examinat căile de atac sugerate de Guvern și a remarcat lipsa acestora.

Drept urmare, a existat o încălcare a art. 13 coroborat cu art. 3 cu privire la domnii

Tomov, Roshka și Barinov.

Articolul 6 (lipsa posibilității de a-și prezenta acțiunea vizând acordarea despăgubirilor)

În cazul domnului Rakov, instanțele nu au examinat – nici în primă instanță și nici în apel – măsura în care, în raport de natura cererii sale de acordare a despăgubirilor, ascultarea și prezența sa nu erau esențiale pentru asigurarea echității procedurii în anamblul său. De asemenea, nu au examinat nici motivul pentru care avocatul său nu a putut participa la ședința de judecată și nici de ce nu au fost luate în considerare variante alternative de tipul canalelor video ori al unei ședințe de judecată desfășurate în afara sediului instanței pentru a-i respecta acestui reclamant dreptul de a fi ascultat.

În consecință, instanțele de judecată au ascultat numai observațiile orale provenind de la una dintre părțile litigante (*i.e.* cele de la autoritățile penitenciare), refuzându-i astfel domnului Rakov șansa efectivă de a-și prezenta cauza, urmarea imediată fiind înfrângerea dreptului acestuia la un proces echitabil.

Articolul 38 (refuzul de a furniza documentele solicitate de Curte)

Concomitent comunicării primei plângeri (nr. 18255/10), introdusă de domnul Tomov și care a stat la originea prezentei cauze, Curtea a solicitat guvernului rus să pună la dispoziția sa o copie a standardelor oficiale pentru transportul prizonierilor.

În schimb, Guvernul Rus a transmis Curții o declarație unilaterală prin intermediul căreia recunoștea încălcarea Convenției Europene, susținând, totodată, că nu era necesară furnizarea documentelor (solicitate), fără a prezenta vreun astfel de document și fără a oferi vreo explicație pentru această omisiune, în pofida respingerii de către instanța de la Strasbourg a declarației unilaterale și a reiterării cererii de către Curte.

Nepunând probele solicitate de Curte la dispoziția sa, Statul Rus nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revenea în temeiul articolului 38 din Convenție.

Articolul 46 (executarea)

Constatăriile Curții în cauza de față, precum și în cele 50 de cauze anterioare, dar și fluxul continuu de cereri similare, care se ridică, în prezent, la mai mult de 680 demonstrează că în Rusia există o problemă structurală recurentă (în această materie).

Curtea a admis faptul că problema a fost complexă, implicând factori cum ar fi plasarea îndepărtată a multor penitenciare, construite la distanțe uriașe de marile aglomerări urbane în vremea fostului regim, existența unor vagoane de tren vechi, precum și reglementări și standarde extrem de restrictive.

În acest context, Curtea a schițat un set de măsuri pentru îmbunătățirea condițiilor de transport al deținuților.

Primo, autoritățile ar trebui să-și schimbe practica alocării deținuților în închisori plasându-i în penitenciare, pe cât posibil, cât mai aproape de casele lor [*n.m. L.-Al.V. utilizând deci criteriul proximității*], pentru a preîntâmpina dificultățile unei călătorii feroviare îndelungate și pentru a reduce numărul deținuților ce călătoresc în acest mod.

Secundo, analiza aprofundată a cadrului regulamentar privind transportul deținuților,

efectuată în prezent, ar trebui să continue în direcția: a) garantării unui spațiu îndestulător pentru fiecare persoană în incintele de izolare din camioane și în cele din trenuri; b) evitării întrebunțării cabinelor de tip „stakan”; c) înlăturării instalațiilor care împiedică deținuții să stea în picioare; d) asigurării facilităților adecvate pentru dormit pentru deținuții care călătoresc pe distanțe lungi; e) oferirii accesului suficient la toalete, apă potabilă și hrană. În plus, regulamentele trebuie să prevadă analiza individuală a deținuților cu nevoi speciale.

În considerarea numărului semnificativ de persoane afectate și a necesității urgente de a le acorda acestora remedii prompte și adecvate la nivel național, Curtea a statuat că statul rus trebuie să creeze neîntârziat, însă nu mai târziu de 18 luni de la data la care această hotărâre devine definitivă, căi de atac interne eficiente pentru a preveni încălcări similare și pentru a oferi o compensație adecvată.

În fine, Curtea a decis că, până la implementarea unor astfel de căi de atac interne, va amâna procesarea cauzelor similare, vreme de cel mult 18 luni de la data la care hotărârea va fi devenit definitivă.

Articolul 41 (satisfacția echitabilă)

Statul pârât trebuie să plătească, pentru prejudiciile de natură morală cauzate, câte 5.000 de euro pentru domnul Tomov și pentru doamna Kostromina, câte 3.500 de euro pentru domnul Roshka și pentru domnul Barinov și câte 1.500 de euro pentru doamna Punegova și pentru domnul Vasilyev. Curtea a mai acordat reprezentantului acestora (*i.e.* domnului Mezak) suma de 10.000 EUR cu titlu de costuri.

Dreptul la respectarea vieții private și de familie

Art. 8 din Convenție
Hotărârea din 2 mai 2019
Vetsev c. Bulgariei

Situația de fapt

Reclamantul, Valter Stratsimirov Vetsev, cetățean bulgar suspectat de furt a fost arestat și plasat în arest preventiv la data de 6 februarie 2015 în Pazardzhik – un oraș situat la aproximativ 120 km de Sofia. În august 2015, el a fost trimis în judecată. La 18 septembrie 2015, domnul Vetsev a fost informat că fratele său a murit. El a depus imediat la instanța de judecată o solicitare de acordare a permisiunii de a participa la înmormântare, care urma să aibă loc la Sofia la 26 septembrie 2015.

La termenul de judecată din data de 25 septembrie 2015, instanța a autorizat inițial transferul sub escortă al domnului Vetsev. Cu toate acestea, în condițiile în care serviciul regional de securitate al Ministerului Justiției a indicat că, în conformitate cu textele statutare, transportul deținuților sub escortă poate fi asigurat numai pentru a se prezenta în

fața autorităților judiciare, instanța a anulat ordonanța și a respins cererea reclamantului.

Motivarea și soluția Curții

Curtea a reiterat jurisprudența sa anterioară conform căreia refuzul de a permite unui deținut să părăsească închisoarea pentru a participa la înmormântarea unei rude reprezintă o ingerință în dreptul său la respectarea vieții private și de familie (*Ploski c. Poloniei*, hot. din 12 noiembrie 2002, § 32). A precizat, de asemenea, că articolul 8 din Convenție nu garantează unui deținut un drept necondiționat de a părăsi închisoarea pentru a participa la funeraliile unei rude. Cu toate acestea, Curtea și-a exercitat rolul de supraveghere asupra măsurii contestate din perspectiva drepturilor garantate de Convenție. În evaluarea necesității unei astfel de măsuri, Curtea a statuat că factorii relevanți sunt pericolul și comportamentul deținutului, natura infracțiunii în cauză, garanțiile returnării în închisoare și posibilitatea unor soluții alternative de a adera la cererea persoanei.

În cauza soluționată de Curte, aceasta a constatat că în legislația internă a statului pârât era consacrată posibilitatea de a permite părăsirea închisorii numai persoanelor care au fost încarcerate în executarea unei pedepse și că transportul sub escortă s-a mărginit la transferurile între instituțiile judiciare, ceea ce a implicat că o persoană aflată în detenție nu a putut beneficia de una dintre aceste opțiuni pentru a participa la înmormântarea unei rude. Astfel, autoritățile bulgare au respins cererea domnului Vetsev pe motiv că această posibilitate nu a fost prevăzută în dreptul intern, fără a se baza pe o examinare individuală amănunțită a cererii sale și fără a lua în considerare interesele în cauză, și anume dreptul la viață privată și de familie al reclamantului, pe de o parte, și necesitatea apărării ordinii de drept și prevenirea infracționalității, pe de altă parte. În consecință, Curtea a considerat că nu s-a demonstrat că intervenția în dreptul domnului Vetsev la viața privată și de familie a fost necesară într-o societate democratică. Drept urmare, a avut loc o încălcare a articolului 8 din Convenție.

Dreptul la un proces echitabil

Art. 6 din Convenție
Hotărârea din 6 iunie 2019
Bileski c. Macedoniei de Nord

Situația de fapt

Reclamantul, Dragi Bileski, este un cetățean macedonean al Republicii Macedonia de Nord. Cauza sa a vizat o acțiune în justiție derulată împotriva sa pentru o presupusă colaborare cu serviciile de securitate ale fostului regim comunist. În 2014, la finalul procedurilor, calitatea sa de judecător a încetat.

În 2012, bazându-se îndeosebi pe notele de la unul dintre presupușii săi ofițeri de

caz, Comisia de verificare a faptelor a constatat că domnul Bileski a avut „o legătură operațională” cu fostele servicii de securitate ca o contraprestație pentru promovarea sa, că acea colaborare a sa a fost una conștientă și că a cauzat rău altora.

În cadrul procedurilor derulate în fața instanțelor administrative, acesta a contestat atât constatările Comisiei, cât și autenticitatea documentelor. El a solicitat instanțelor să administreze proba cu martori în persoana ofițerului și a unui expert, profesor universitar și fost ofițer de informații.

Instanțele administrative au respins însă aceste cereri fără a asculta martorii propuși. În 2013, instanța administrativă inferioară a constatat, în special, că reclamantul „nu a prezentat dovezi care să conducă la fapte diferite”. La rândul său, în anul 2014, Curtea Administrativă Superioară a confirmat această decizie, susținând că presupusa colaborare a respectat condițiile legale de calificare și că „rapoartele întocmite de ofițeri trebuie considerate fapte”.

Bazându-se în special pe articolul 6 § 1 (dreptul la un proces echitabil/audiere) al Convenției, domnul Bileski s-a plâns de faptul că nu i s-a dat prilejul să își prezinte cauza în mod eficient. În special, instanțele nu au evaluat niciuna dintre probele pe care le-a propus, refuzând să asculte martorii sau să stabilească o ședință de judecată cu audieri orale, în pofda recurențelor sale solicitări; nici nu au furnizat suficiente motive pentru deciziile pronunțate împotriva sa. El a primit, de asemenea, acces limitat la fișierele serviciului de securitate.

Motivarea și soluția Curții

Simpla statuare a instanței naționale în sensul că nu va ține seama de declarația ofițerului (cărui reclamantul i-ar fi furnizat informații despre terțe persoane) – care susținuse că înregistrările oficiale nu sunt veridice –, fără a se face referire la contradicția dintre declarație și documentele defavorabile reclamantului și fără a i se permite să probeze cu martori care să furnizeze informație din surse primare a fost socotită de Curte a fi neîndestulătoare, în cauză fiind necesară o atenție sporită din partea instanțelor naționale.

Curtea nu a fost convinsă că aspectele factuale și de drept ar fi putut fi gestionate mai eficient în scris decât verbal, reținând că, din moment ce aspectele nu erau nici tehnice și nici pur juridice, nu a existat vreo împrejurare extraordinară care să justifice dispensarea de o *audiere orală în prezența* reclamantului.

În plus Curtea a considerat că argumentele reclamantului în sensul că nu îndeplinea cerințele calitative prevăzute de Legea lustrației erau cruciale pentru soluționarea cauzei și astfel ar fi necesitat un răspuns specific, ca urmare instanțele naționale nu și-au îndeplinit obligația de a motiva decizia suficient.

Curtea a reținut că dreptul la un proces echitabil al reclamantului a fost încălcat datorită caracterului inequitabil al procedurii de lustrație în ansamblul său.

Caracterul eficient al investigației; accesul la instanță; durata procedurilor; dreptul la un remediu eficient; cercetarea de către autoritățile de investigare a anchetei

Art. 2; art. 6 § 1; art. 13; art. 3 din Convenție

Hotărârea din 25 iunie 2019

Nicolae Virgiliu Tănase c. României

Situația de fapt

Reclamantul, Nicolae Virgiliu Tănase, este un cetățean român care a suferit un accident rutier în data de 3 decembrie 2004 pe vremea când era judecător. El a pretins, printre altele, că o mașină i-a lovit din spate mașina, proiectând-o în spatele unui camion militar parcat.

Domnul Tănase a suferit leziuni grave interne și fracturi ce au necesitat mai multe operații, internări repetate în spital și între 200 și 250 de zile de îngrijire medicală. Potrivit rapoartelor experților din 2005 și 2007, accidentul i-a pus în pericol viața și i-a provocat stres post-traumatic.

Imediat după accident, poliția a deschis o anchetă penală împotriva reclamantului și a altor două terțe părți care au fost implicate în accidentul de mașină. În acest sens au fost adunate dovezi, efectuându-se inclusiv măsurători și fotografii la locul accidentului și au fost luate probe de sânge de la cei trei șoferi implicați. De asemenea, au fost luate declarații de la cei trei șoferi implicați în accident și de la pasagerii din mașinile implicate.

Reclamantul s-a constituit parte civilă în procesul penal în iunie 2005. În următorii opt ani au avut loc trei runde de proceduri la două niveluri de jurisdicție. Anchetatorii au explorat mai multe posibilități cu privire la persoana vinovată de producerea accidentului. Rapoartele experților tehnici au analizat dacă domnul Tănase conducea cu viteză, dacă șoferul care a intrat în spatele mașinii sale a respectat distanța legală de siguranță și măsura în care camionul militar a fost parcat în mod legal. De asemenea, experților li s-a solicitat să stabilească dacă domnul Tănase fusese proiectat în camionul parcat sau dacă a lovit prima dată camionul și apoi mașina lui a fost lovită de cealaltă mașină.

Pe întreaga durată a procedurilor, reclamantul a formulat în mod repetitiv cereri împotriva anchetatorilor și a judecătorilor implicați și a solicitat rapoarte suplimentare și tehnice suplimentare.

În cele din urmă, nu a fost vreodată inițiată o procedură penală împotriva domnului Tănase ori a celorlalți șoferi. Autoritățile au luat în calcul posibilitatea ca el să fi fost cel puțin parțial responsabil de accident, în special ca urmare a conducerii sub influența băuturilor alcoolice. Proba lui de sânge a fost singura care a ieșit pozitiv. Cu toate acestea, ancheta nu a răspuns, în cele din urmă, la această întrebare.

Cu privire la conducătorii celorlalte două vehicule autoritățile au dispus clasarea, constatând că acel camion fusese parcat legal de șoferul său și, prin urmare, nu au fost întrunite toate elementele constitutive ale infracțiunii. În ceea ce privește șoferul mașinii care se presupune că a lovit în spate mașina reclamantului, nu se putea stabili dacă rănile

reclamantului au fost determinate de impactul mașinii sale, de impactul cu camionul sau de o combinație a celor două. În orice caz, prescripția s-a împlinit în iunie 2012.

Instanțele au respins atât recursul formulat de reclamant, cât și o demersurile în fața curții constituționale în 2013.

Motivarea și soluția Curții

Articolul 2

Curtea a constatat că ancheta și colectarea de probe a fost temeinică. Decizia autorităților de a dispune clasarea nu a fost luată în grabă sau arbitrar. A fost consecința anilor de muncă de investigație, care a avut ca rezultat acumularea unui număr mare de dovezi, inclusiv elemente criminalistice și tehnice. Materialul probator a răspuns unor întrebări, cum ar fi comportamentul conducătorilor auto și cauzele accidentului. Reclamantul a avut acces la dosarul cauzei în cursul anchetei și al procedurii judiciare. El a putut, de asemenea, să conteste independența și imparțialitatea autorităților și să solicite includerea în dosar a unor dovezi adiționale. Drept urmare, Statul pârât nu a fost găsit responsabil pe terenul articolului 2 doar pentru că a luat în cele din urmă o decizie de a nu începe urmărirea penală.

Articolul 6 § 1 – accesul la o instanță

Ca efect al clasării, acțiunea civilă din procesul penal nu a fost examinată.

Cu toate acestea, art. 6 § 1 nu a fost încălcat pentru că reclamantul avea la dispoziție alte căi pentru a-și apăra drepturile civile, *i.e.* formularea unei acțiuni civile separate.

Articolul 6 § 1 – durata procesului

Termenul de șapte ani și opt luni nu a fost considerat excesiv de Curte îndeosebi în raport de complexitatea cauzei. Anchetatorii au fost nevoiți să exploreze mai multe scenarii și au fost repetate rapoarte de expertiză judiciară și tehnică. Mai mult, autoritățile au dat dovadă de diligență, colectând dovezi și făcând eforturi considerabile pentru a lămuri împrejurările cauzei. Acestea nu le puteau fi imputate perioadele de timp în care domnul Tănase nu a fost disponibil pentru a fi audiat din cauza problemelor sale de sănătate și nici pentru cele în care acesta din urmă a folosit căile de atac pe care le are la dispoziție în temeiul legislației interne.

În ansamblu, procedura a respectat cerința „termenului rezonabil” prevăzută la articolul 6 § 1 și nu a existat o încălcare a acestei dispoziții.

Articolul 13

Curtea a considerat că nu este necesar să examineze separat capătul de cerere întemeiat pe articolul 13. Acesta nu se referea la niciun alt aspect decât cel privind eficiența anchetei penale care a fost deja examinată în temeiul articolului 2.

Articolul 3

Curtea a constatat că, în jurisprudența sa a evaluat dacă gestionarea de către autoritățile naționale a unei anchete constituia un tratament inuman sau degradant. Ea a examinat și a stabilit în special principiile de examinare a cazurilor de dispariție, și anume dacă autoritățile au fost indiferente în răspunsul lor la rude apropiate, ducând la îngrijorări și incertitudine.

Cu toate acestea, cazul domnului Tănase nu se referea la o dispariție sau la orice altă circumstanță excepțională examinată în această jurisprudență, motiv pentru care acest capăt de cerere a fost respins ca vădit nefondat.